

Grimstad, 30.08.18

Høringsvar om endringer i straffeloven mv. (oppfølging etter ikraftsettingen av ny straffelov)

Sammenfattet mener Stine Sofies Stiftelse at det bør innføres utskutt foreldelsesfrist for straffeansvar etter straffeloven §§ 304 og 196, slik at straffeansvar etter disse bestemmelsene først foreldes når fornærmede er 23 år. Foreldelsesfristen bør heves særskilt til fem år for straffeansvaret etter straffeloven §§ 263, 271 og 305.

Stine Sofies Stiftelse arbeider for en barndom uten vold og overgrep gjennom å forebygge og avdekke vold og seksuelle overgrep mot barn, samt ivareta barnet, deres pårørende og etterlatte. Stiftelsens innspill vil derfor avgrenses til de punkter i høringsnotatet som får stor betydning for barns rettssikkerhet.

1. Bør det innføres en utskutt foreldelse av straffeansvaret for seksuell handling med barn?

Stiftelsen stiller seg bak forslaget om en utskutt foreldelsesfrist for straffeansvar etter straffeloven § 304 (seksuell handling med barn under 16 år). Dette vil ifølge høringsnotatet innebære at straffeansvaret foreldes fem år etter at fornærmede fylte 18 år, det vil si når fornærmede fyller 23 år. En nyere norsk studie gjort på barn som har vært utsatt for seksuelle overgrep viser at disse i gjennomsnitt holder på den vonde hemmeligheten i 17,2 år.¹ Stiftelsen mener at disse funnene viser et påtrengende behov for en utskutt foreldelsesfrist.

¹ Steine, I. M., Winje, D., Nordhus, I. H., Milde, A.M., Bjorvatn, B., Grønli, J., Pallesen, S. (2016) Langvarig taushet om seksuelle overgrep: Prediktorer og korrelater hos voksne som opplevde seksuelle overgrep som barn. Tidsskrift for norsk psykologforening, 53, 2016, s. 889-899.

2. Bør straffeansvaret for seksuelt krenkende atferd mv. foreldes senere?

Stiftelsen mener foreldelsesfristen for straffeansvar etter straffeloven § 305 (seksuelt krenkende atferd mv. ovenfor barn under 16 år) er for kort. Foreldelsesfristen er etter gjeldende rett to år. Dette skaper store utfordringer for politi og påtalemyndigheter, som ofte ikke vil ha tid til å etterforske før saken allerede er foreldet. Stiftelsen mener det beste alternativet er å heve foreldelsesfristen særskilt for overtredelse av enkelte straffebud, slik det er foreslått i høringsbrevet punkt 3.3.6 siste avsnitt. Dette vil innebære at straffeansvaret etter straffeloven § 305 først vil foreldes etter fem år.

3. Bør det innføres lenger eller utskutt foreldelse av brudd på plikten til å avverge straffbare handlinger mot barn?

Som påpekt i høringsnotatet har Stine Sofies Stiftelse ved flere anledninger anmodet utskutt foreldelse ved brudd på avvergingsplikten jf. Straffeloven § 196.² Ved at høyeste lovbestemte straff er bøter eller fengsel i inntil 1 år, vil dette innebære at det bare går to år før saken er foreldet. Stiftelsen mener at effekten av avvergingsplikten er sterkt begrenset dersom vedkommende etter to år likevel ikke trenger å stå til ansvar for fortilsen. Eksempelvis fikk ikke politiet mulighet til å etterforske hvorvidt Den læstadianske Forsamling hadde brutt avvergingsplikten i den såkalte «Tysfjord-saken» ettersom forholdet allerede var foreldet da anmeldelse ble avgitt. Stiftelsen mener det er kritikkverdig at foreldelsesreglene skal kunne stenge for at både privatpersoner og andre enkeltpersoner som arbeider med barn kan straffes for sin ansvarsfraskrivelse og brudd på den lovpålagte plikt til å avverge straffbare handlinger mot barn og unge.

Stiftelsen mener at det er på høy tid at lovendringen gjennomføres og stiller seg følgelig bak forslaget om et nytt tredje punktum i straffelovens § 87 første ledd som vil innebære at foreldelsesfristen for straffeansvar etter straffelovens § 196 først begynner å løpe når fornærmede er fylt 18 år. Dette harmonerer for øvrig godt med at det allerede er gjennomført utskutt foreldelsesfrist for overtredelse av avvergingsplikt for kjønnslemlestelse, jf. Straffeloven § 87 første ledd annet punktum og § 284 tredje ledd.

I høringspunkt 3.3.5 siste avsnitt fremkommer det at forslaget er begrenset til avverging av overtredelser av straffeloven §§ 282, 299 og 302. Vi ønsker å bemerke at straffelovens § 302 etter

² Brev av 17.05.2009 sendt til daværende justisminister Knut Storberget, Brev av 16.04.2010 sendt til daværende justisminister Knut Storberget, Høringssvar av 15.09.2014 vedrørende forslag til lov om ikraftsetting av straffeloven 2005 mv.

gjeldende rett ikke omfattes av straffeloven § 196 første ledd bokstav a, men antar at bestemmelsen vil tilføyes i denne oppregningen i forbindelse med lovendringen.

Vi stiller oss for øvrig spørrende til hvorfor forslaget begrenses til avverging av overtredelse av straffeloven §§ 282, 299 og 302. Stiftelsen mener at alle straffebud som omhandler vold og overgrep mot barn bør omfattes av den foreslåtte endringen. At avvergingsplikten begrenses til å omfatte de mest alvorlige straffebudene er forståelig. Stiftelsen mener imidlertid at brudd på straffelovens §§ 304 og 305 kan være av en så alvorlig karakter at slike tilfeller også bør omfattes av avvergingsplikten.

4. Bør det innføres en lengre foreldelsesfrist for lovbrudd med ett års strafferamme?

En rekke straffebud som omhandler vold og seksuelle overgrep mot barn har strafferamme med fengsel inntil ett år. Herunder straffeloven §§ 263 (trusler), 271 (kroppskrenkelse) og 305 (seksuelt krenkende atferd mv. ovenfor barn under 16 år). Stiftelsen mener det er viktig å sikre at foreldelsesfristen for slike lovbrudd blir lenger enn den er i dag.

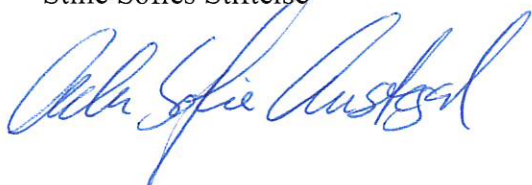
Stiftelsen har ingen sterk formening om en generell heving av foreldelsesfristen for lovbrudd med strafferamme inntil et år, men mener det kan være hensiktsmessig å heve foreldelsesfristen særskilt for enkelte straffebud der avdekking og etterforskning kan ta tid. Dette gjelder blant annet straffeloven §§ 263, 271 og 305. For å gjøre dette straffeansvaret reelt, bør foreldelsesfristen for disse bestemmelsene utvides til fem år. Når det gjelder avvergingsplikten etter straffeloven § 196 mener imidlertid Stiftelsen at fem års fristen er for kort, vi viser til drøftelsen under punkt 3.

Med vennlig hilsen

Ada Sofie Austegard

Generalsekretær

Stine Sofies Stiftelse

Malin Albrechtsen van der Hagen

Jurist

Stine Sofies Stiftelse

